

מסורת הש"ס

18 סלה פ"ח מ"ג, 19 ספר קרב ק"ג, 20 סלה פ"ח מ"ד כ"ב, 21 ו' וספיה י'

תורה אור השלם

- 1 ויאמר משה אלכלו הימים כי שבת היום ליהודים והיום לא תמארוהו בעבודה: שמות טו כה
- 2 הנה אנכי שלח לכם את אלהי תברוא לפני בוא יום: ה' הגדול העוצק:
- 3 ויום עברה והיום יהיה יום זרה ותימאקו יום שאה ומטארוה יום חושך ואפלי יום ענן וערפל:
- 4 וקהל ביום ההוא יהיה בוא נוג על ארמת ישראל נאם אלהים תעלה תמוני באפי:
- 5 אז תתענן על ה' והרכבתוך על בתי ארץ ודמאלתוך תנחל יעקב אביך כי פי ה' דבר יעשירו כפי ר"י

רבינו הנגאל

לפיכך שינוי המציל מוון ב' עבודות, ומתחילין מתוורתא דלא ב' חידקא, בלי מנאל אינו מדיה אל מה שצריך לזכור בו בשבת לפי זמן עבודותיו, אבל בלי שתייה לזכור היום, שאין קבע לשתיה.

לעולם מצילין מוון ג' עבודות. מדלא אמר ארבע לית ליה דרבי חידקא: מכלל דתנא קמא שלש עבודות סכיירא ליה. דנהאי לא אפליגו אלא דמ"ק סבר מה שעבר כבר לא יזיל ולרבי יוסי יזיל: פמחוי.

קערה גדולה היא ונוצין בה גבאים מאכל מעבלי נמים ומחלקין לעניים ב' עבודות ליום מיום ליום: לא יעול. כיון דיש לו נמאל גזול לעניים: קופסא. מעות הן לפרנס עניים בני טובים דזיל להו מילתא דתמחוי ומחלקין מע"ש לע"ש: י"ד עבודת לא יעול מן הקופסא. שהרי יכול להמתין לע"ש הבאה אבל כשיש לו מוון י"ב יעול שהרי לא מחלק עוד עד שיגיע ע"ש והרי לשבעה ימי שבת לריסין י"ד עבודות: אכליה בשבתא. שהרי תאכלנה סמוך לערב ולא תשטרך לאכול בלילה. ואף על גב דאמרין לקמן לעולם יסדר אדם שלחנו במולאי שנת ה"מ למאן דלפשר ליה: כפועיטא מוסיבין ליה. תממיה: אלא הא מני ר' עקיבא היא. ולענין עבודת שבת נמאל דלפשר ליה איכא למימר כרבנן ואיכא למימר רבי חידקא ומיהו האי דלריך לבריות יעשה שבתו חול ולא יטיל על אחריס כבוד בשבתו: אין פוחסין לעני העובר ממקום למקום. שאינו לן בלילה אלס: מכבר. הלכות כפועיטן כשהשער ד' סאין כסלע והסודיון אחד מ"י"ב דיגיר דהוא אחד ממ"ח כסלע ויעירו לו חכמים כבר זו לשתי עבודות היום והלילה: לן נוספין לו פרנסא לינה. לקמן מפרש מאי היא שהרי עבודה של לילה ככלל כבר היא וכבר זו משערין לעירובין (דף פכ): למוון שתי עבודות לעירובי תמחוי: ואם אלס בשבת: מאי פרנסא לינה. הא קבל ליה עבודת הלילה: כי סדיא. לנדין פולטריא להניח תחת מראשומי: שוב אינו מדיחן. דאין הדמה זו אלל לחול: ככלו של משיח. כדאמרי' כחמות (דף ק"ב): דור שכן דוד נא בן קטיגוריא בתלמידי חכמים שנאמר ועוד בה עשיריה וכו'. חבלי לאון חבלי יולדה (הושע י): כלי מנרים. כלומר אין לה קץ: או סתענג. בתר וקראת לשבת עונג כתיב: נחלת

כל כתבי פרק ששה עשר שבת

ק"ח.

במנחה מצילין מוון עבודה אחת. מכלן משמע דומן אכילה שלשית בשבת היא מן המנחה ולמעלה דלא כואחיס שמחלקין עבודת שמרית ומזכרין בימים ומיהו מהא דאמרין נפסחים כפ"ק (דף י"ג) י"ד שחל להיות בשבת משיר מוון שתי עבודות אין רחיה מלאין משיירין

מון ג' עבודות שאין לעשות ב' עבודות שמרית דהא כיון שאוכל הכל שמרית חשיב כעבודה אחת ועוד אומר ר"י שיש כאן חיבור ברכה שאינה לריכה כדאי' בפי' צ"ל לו (יומא) דף ע"ג. גבי ובעשור שבושם הפקודים דקאמר וימי ס"ח אחרתא ונקרי א"ר ר"י שמעון בן לקיש מפני ברכה שאינה לריכה: מוכבר בפגודיון בוי. היינו כ"י יומא בן ברוקא דחשיב ככר כפועיטן מד' סאין כסלע שתי עבודות דעירובי ופליג התם (עירובין דף פכ): ארבי מאיר ורבי יהודה שאומרים התם שיעור אחר:

והא דתני אין פוחסין בו' גיבא רבנן היא ויא' רבי חידקא. אומר ר"י דאין לפרש שבת נותנין לו מוון ג' עבודות דיינו כשכא שס בע"ש לעת האוכל דתסתמא לשבות שס שאין רגילות כל כך ללכת ערב שבת ובשכיל שבת נותנים לו עבודה אחת יותר ממה שנותנין לו בשאר ימים דא"כ היכי ניחא לרבנן והלא מן הכל אין לו כי אס ד' עבודות אחת שהיא עמו דמלויין כהדיה ושלשה שמתו לו וכשאיכל אחת בערב שבת לא ישארו נידו רק ג' עבודות ואותן יאכל בשבת וא"כ מיקשי נמי לרבנן וכי אזיל ריקן אזיל דכפרין כסמוך ומיהו איכא למימר דכסמוך לרבנן נמי פריך אבל קשה דכי משני דמלויין ליה עבודה כהדיה לא מטיך כלום ל"י חידקא דאין לו לשבת כ"כ שלש עבודות ול"י חידקא לריך ד' ונראה לר"י דכשכא בע"ש לעת האוכל נותנין לו מוון ב' עבודות כמו בשאר ימים ואם נא לשבות שס מוסיפין לו עוד ג' עבודות וקאמר לימא רבנן היא ולא רבי חידקא דלרבנן ניחא שיש נידו ה' עבודות בתחילת שבת ואותה שהיא עמו יאכל בע"ש ומאזנת ה' עבודות יאכל ג' בשבת ואחת במולאי שבת ואחת יוליך עמו אלא לרבי חידקא כשיאכל ד' בשבת ואחת להוליך עמו למחר א"כ מה יאכל במולאי שבת וליכא למימר דאמרין ליה מה דהיה לך למיכל באפוקי שבתא אוכל בשבתא כדאמרי' לעיל דהתם אמרינן ליה כדי שלא יהא ניזון מן הדלקה אבל כהא כבר הוא ניזון ולהכי נוטל כל זורכו ומשני דאיכא עבודה כהדיה המתוך היה סבור שהיה פשוט למקשה שהעבודה שיוליך עמו נותנין לו באחד בשבת אע"פ ששאר ימים נותנין לו עבודה שיוליך עמו עם אחרות בע"ש אין נותנין לו אותה עד שיכר לפי שאינו הולך מיד עד אחר השבת ולכן היה סבור שהמקשה לא היה יודע שהביא עבודה עמו ואין לו בתחילת השבת אלא ד' להכי משני ליה דאיכא עבודה כהדיה והמקשה משיב דפשיטא ליה דאיכא עבודה כהדיה אך קשה ליה כיון דמתרלת דלכיל לכוניה וכי אזיל בריקן אזיל שכמו שהביא עמו לכהן כן ישאנה עמו בלאתו מכלן ומשני דמלויין ליה כ"י:

דמלוין עבודה כהדיה. וא"כ אמאי נותנים לו ב' עבודות כיון שמיא אחת עמו יתנו לו אחת ויאכל אחת והאחת יוליך עמו וי"ל דאין מחלקין תמחוי בלילה אלא ביום צומן הסעודה ולכן נותנין לו שנים שיאכל אחת מיד ואחת בלילה כמקום שיביא אחת להוליך עמו למחר: ל"ב שאין קבע דשתיה. מכלן יש ללמוד בלילה כשרואה להתענות למחר לאחר אכילה אע"פ שאינו יכול לאכול אם לא התנה לפי שמסתמא כשניכר סילק דעתו מלאכול מלשמות ודאי לא סילק דעתו כדאמר הכא דאין קבע לשמיה ויכא דלא שכיח י"ן אע"ג דסילק דעתו מן היין מ"מ ממים לא סילק דעתו ומיהו אומר ר"י דשמת דוקא בימים שהיו עובדין עמאן לשמיה אחר אכילה אמרו דאין קבע לשמיה אבל לדידן לא וריב"ז פירש במסכת תענית (דף י"ג) שאף למחר שיסן מותר לשמת על פי הירושלמי ואין ר"י רוצה להקל כל כך כיון שלא נזכר כהדיא בש"ס שלנו ועין תוספות תענית י"ב: ד"ה ניסו: רובס

עין משפט
גר מצוה

א מ"י מ"ט מהלכות
תפנית עינים הלכה י'
סמך עשין קבב עיר ע"ג
י"ד ס"ח ר"ג ס"ק א ב ג
לא ב מ"י ס"ל מהלכות
שבת הלכה ז סמך
עשין ז טו"ש פ"ח ס"י
נמכ:
לב ג מ"י ס"י מהלכות
מ"ע הלכה ח סמך
עשין קבב טו"ש י"ד ס"ח
ז ס"ק ד:
לג ד מ"י ס"ג מהלכות
שבת הלכה ז סמך ל"ח
סה טו"ש פ"ח ס"י סמך
עשין ז:
לד ה מ"י ס"ל מהלכה ט
סמך עשין ז ס"ח
פ"ח ס"ח ר"ג ס"ק ח:

לעני רש"י

פולטריא ופולטרי'.

מוסף רש"י

נחלה בלי מצודים. כמה
שפאר ברכות (הו) ופולטרי
יזה וקדמה י"ג. לא לריכה
שפאר שס י"ג. ארין ארין
אזה יוליה ויעקב שמר את
הבית, שפאר שס י"ג. י"ח
את פני אביה, שפאר שס
עם דמחויי ממה ק"י פ"ר
סמך (ש"ש) ח י"ג.